

Vládne nariadenie o vymedzení pojmu žida a usmernení počtu židov v niektorých slobodných povolaniach zo dňa 18. apríla 1939

Prvý z tzv. „židovských“ zákonov, prijatých od roku 1939 do mája 1942.

Slovenský zákonník

Čiastka 14. Vydaná 20. apríla 1939, Ročník 1939.

63.

Vládne nariadenie
zo dňa 18. apríla 1939

**o vymedzení pojmu žida a usmernení počtu židov
v niektorých slobodných povolaniach.**

Vláda Slovenského štátu nariaďuje podľa § 4 zákona zo dňa 14. marca 1939, č. 1 Sl. z., o samostatnom Slovenskom štáte:

ČASŤ PRVÁ.

Vymedzenie pojmu žida.

§ 1.

(1) Za žida sa pokladá bez ohľadu na pohlavie a štátnu príslušnosť:

1. kto je, alebo bol izraelitského vierovyznania, i keď po 30. októbri 1918 prestúpil na niektorú kresťanskú vieru,
2. kto je, alebo bol bez konfesie a pochádza aspoň z jedného rodiča izraelitského vierovyznania,
3. kto pochádza z osoby, uvedenej pod bodmi 1 alebo 2, (vyjmúc takého potomka, ktorý sám prestúpil na niektorú kresťanskú vieru pred 30. októbrom 1918),
4. kto uzavrel po dni účinnosti tohto nariadenia manželstvo s osobou, uvedenou pod bodmi 1 až 3, po dobu trvania tohto manželstva,
5. kto po dni účinnosti tohto nariadenia žije s osobou, uvedenou pod bodmi 1 až 3, v mimomanželskom spoločenstve, ako aj potomkovia, splodení v takomto spoločenstve.

(2) Výnimku v prípadoch zvláštného zreteľa hodných stanoví vláda.

§ 2.

(1) V sporných prípadoch, či ide o osobu pokladanú podľa tohto nariadenia za žida, rozhodne okresný úrad v obvode ktorého táto osoba má svoje bydlisko (pobyt).

(2) Žiadosť o toto rozhodnutie môže podať tak osoba, u ktorej je sporné, či má byť pokladaná za žida, ako aj iná osoba (fyzická alebo právnická), ak osvedčí svoj právny záujem, že jej záleží na tom, či sa príslušná iná osoba pokladá za žida alebo nie. Rozhodnutie môže sa stať aj z podnetu úradu alebo súdu.

(3) Proti rozhodnutiu okresného úradu je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa vydania výmeru (2 ods., § 72 vládneho nariadenia zo dňa 13. januára 1928, č. 8/28 Sb. z. a n., o správnom pokračovaní) na ministerstvo vnútra. Odvolanie treba podať u okresného úradu, ktorý vo veci rozhodol. Ponosa na najvyšší správny súd sa nepripúšťa.

ČASŤ DRUHÁ.

O usmernení počtu židov v niektorých slobodných povolaniach.

Diel prvý.

V advokácii.

§ 3.

Počet židov advokátov (advokátskych osnovníkov) určuje sa štyrmi percentami celkového počtu zapísaných členov príslušnej komory.

§ 4.

(1) Prebytok advokátov (advokátskych osnovníkov) vymaže sa zo soznamu príslušných komôr, a to z úradu.

(2) Vymažú sa najmä tí, ktorí:

- a) nemajú svoje sročné dane, dávky, poplatky alebo iné verejné ťarchy vyrovnané,
- b) podľa svojho majetkového stavu alebo podľa svojich zárobkových pomerov v inom zamestnaní, nie sú odkázaní na toto povolanie,
- c) prax v skutočnosti nevykonávajú,
- d) neovládajú primerane štátnu reč,
- e) nie sú žiadúci v tomto povolaní z iného dôležitého verejného záujmu.

§ 5.

(1) Z dôvodu nevyhnutnej potreby alebo z iných, zvláštneho zreteľa hodných dôvodov, pokiaľ tieto trvajú, môže ministerstvo pravosúdia ponechať advokátov-židov v ich povolaniach nad počet, prípustný podľa § 3.

(2) Počet takto prípustných nesmie presahovať desať percent celkového počtu členov príslušnej komory.

§ 6.

(1) Výmaz podľa § 4 nariadi výbor príslušnej komory,

(2) Proti výraznému usneseniu prípustné je odvolanie do 15 dní na ministerstvo pravosúdia. Odvolanie nemá odkladného účinku. O odvolaní rozhodne minister pravosúdia s konečnou platnosťou.

§ 7.

(1) Advokát-žid smie zastupovať len stránku - žida, okrem prípadu, že by v obvode okresného súdu, kde má sídlo, nebol iný advokát, ktorý by mohol stránku zastupovať,

(2) Ustanovenia tieto vzťahujú sa aj na substitučné zastupovania, a to tak medzi advokátmi, ako aj medzi advokátskymi osnovníkmi.

(3) Spolky, akékoľvek obchodné a hospodárske spoločnosti a iné právnické osoby, okrem právnických osôb, ktoré sledujú záujmy židovského vierovyznania a židovskej kultúry, nepatria pod pojem stránky, ktorú by mohol zastupovať advokát-žid.

(4) Porušenie týchto ustanovení má právne následky, ako by stránka vôbec nebola zastúpená. Za tieto následky je zodpovedný majetkovo aj disciplinárne poverenie prijavší advokát-žid, a to pokiaľ ide o majetkoprávnu zodpovednosť, oproti poverovateľovi, prípadne oproti jeho dedičom.

§ 8.

Minister pravosúdia môže povoliť aby verejný notár zastupoval na okresnom súde v svojom obvode stránku v spore tam, kde má sídlo len jeden advokát, alebo tam, kde je viac

advokátov, ale nikto z týchto advokátov stránku nemôže alebo nechce zastupovať. Povolenie toto môže minister pravosúdia na návrh príslušnej komory kedykoľvek odolať.

Diel druhý.
Vo verejnom notárstve.
§ 9.

Žid nemôže byť verejným notárom.

Diel tretí.
V povolani redaktorskom.
§ 10.

Žid môže byť redaktorom len židovského časopisu, to jest časopisu, ktorý je výslovne ako taký označený a sleduje záujmy židovského vierovyznania a židovskej kultúry.

Diel štvrtý.
Ustanovenia spoločné.
§ 11.

Ak došlo k výpovedi služobného (pracovného) pomeru vzhľadom na toto vládne nariadenie, platia o nej a o odbytnom ustanovenia vládneho nariadenia zo dňa 18. apríla 1939, č. 65 Sl. Z., o skrátení výpovednej lehoty pre služobné pomery, upravené podľa súkromného práva, a o odbytnom pri výpovedi.

§ 12.

Prečinu sa dopúšťa a trestá sa príslušným okresným súdom väzením, spojeným s pracovnou povinnosťou, do troch mesiacov a peňažitým trestom od 1000 do 5000 Ks:

a) kto, súc podľa tohto vládneho nariadenia vylúčený z výkonu svojho povolania, pokračuje v tomto povolaní,

b) kto v tomto povolaní zamestnáva alebo umožňuje zamestnať osobu z tohto povolania vylúčenú,

c) kto akýmkoľvek spôsobom priamo alebo nepriamo umožňuje osobe, vylúčenej podľa tohto nariadenia, pokračovať v povolaní jej odňatom,

d) kto sa previnil proti ustanoveniam, uvedeným v § 7.

(2) Člen advokátskej a verejnonotárskej komory, ktorý sa previnil proti ustanoveniam bodov a)-d), stráca tiež svoje povolanie a vymaže sa zo zoznamu príslušnej komory.

(3) Podmienečný odklad výkonu trestu, uloženého podľa tohto §, je vylúčený.

ČASŤ TRETIA.
Ustanovenia záverečné.
§ 13.

Toto vládne nariadenie nadobúda účinnosti dňom vyhlásenia; splní ho minister pravosúdia v dohode so zúčastnenými ministrami.

Dr. Tiso v. r.

Dr. Tuka v. r.

Dr. Ďurčanský v. r.

Dr. Pružinský v. r.

Sivák v. r,

Dr. Fritz v. r.

Medrický v. r.

Čatloš v. r.,

aj za ministra Stanu,